

¹ М. Наконечний, ² Ю. Бачинський

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

(Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

**КОМП'ЮТЕРНА МОДЕЛЬ РОЗПОДІЛУ НАМАГНІЧЕНОСТІ
НА ПОВЕРХНІ ТОНКОЇ ПЛІВКИ ЗАЛІЗА**

Розроблена нами комп'ютерна модель дає можливість моделювати мікромагнітний розподіл на поверхні тонких плівок феромагнітних та антиферомагнітних зразків. В якості елементарного диполя використовувалась комірка заліза (Fe). Магнітні диполі розміщені рівномірно по всій поверхні плівки. Енергія одного диполя складається з суми обмінної енергії, енергії дипольної взаємодії, енергії анізотропії та енергії зовнішнього магнітного поля:

$$E = E_{об} + E_{дип} + E_{аніз} + E_3,$$

$$E_{об} = \frac{1}{2} J \sum_{j=1}^4 M_i M_j, \quad E_{дип} = \frac{1}{2} \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^N \frac{M_i M_j}{r_{ij}^3} - 3 \frac{M_i r_{ij} M_j r_{ij}}{r_{ij}^5}, \quad (1)$$

$$E_{аніз} = K_1 M \sin^2 \theta + K_2 M \sin^4 \theta, \quad E_3 = -MH,$$

де J - обмінний інтеграл, $\overline{M}_i$, $\overline{M}_j$ - магнітний момент i -го, j -го диполя, K_1, K_2 - константи анізотропії, які залежить від роду матеріалу, θ - кут між $\overline{M}$ і віссю легкого намагнічування (ВЛН), $\overline{H}$ - зовнішнє магнітне поле.

Рівноважна конфігурація розподілення магнітних моментів відповідає мінімуму вільної енергії системи.

$$\partial E / \partial (M_1 + M_2 + \dots M_n) = 0. \quad (2)$$

В процесі моделювання у випадковим чином вибраного диполя змінювали орієнтацію так, щоб повна енергія отриманої системи була меншою за попередню. При багатократному повторенні такої вибірки можна добитися конфігурації близькій умові

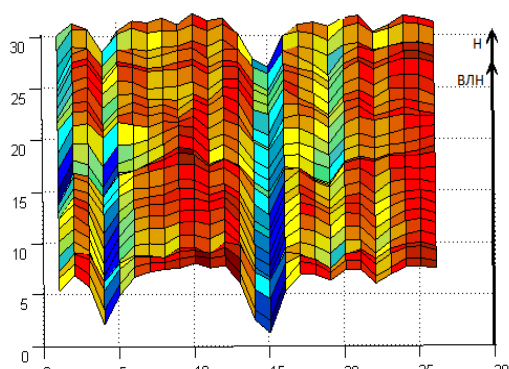

Рис 1 Рівноважна конфігурація магнітних моментів. $H=300$ Ое.

(2). В якості диполя було вибрано елементарну комірку кристалічної решітки. Моделювання проводилося для плівки заліза розмірністю 26×26 диполів, для якої значення обмінного інтегралу рівне $J=1 \times 10^{-6}$ ерг/см³, константи анізотропії $K_1=4,3 \times 10^5$ ерг/см³, $K_2=2,05 \times 10^5$ ерг/см³, $M_s=1120$ ему/см³. Вважалось, що вісь легкого намагнічування лежить в площині плівки.

Під час моделювання розподілу без впливу зовнішнього магнітного поля поверхня плівки складалася з тонких продовгуватих доменів розміщених вздовж осі легкого

намагнічування. Зростання зовнішнього поля призводить до переорієнтації магнітних моментів вздовж напрямку поля H , що відповідає швидкому зростанні намагніченості. Подальше зростання M відбувається менш інтенсивно, що спричинене укрупненням доменів орієнтація яких була енергетично не вигідною.